

תורה שבעל-פה

לקט מצוות

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — (20x4) — 80 נקודות

פרק שני — (10x2) — 20 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (80 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה — 20 נקודות).

1. מצווה רטז — להניח פאה בשדה

- א. הסבר את המושג "דרכי שלום", וציין הלכה אחת שנפסקה מפני "דרכי שלום". (7 נקודות)
- ב. "לגר ליתום ולא למנה יהיה" (דברים, כ"ו, י"ב). כיצד לומד בעל ספר החינוך כי הגר שעליו מדובר בפסוק זה הוא גר צדק? בתשובתך הסבר גם את המושג "גר צדק". (7 נקודות)
- ג. בעל ספר החינוך כותב שאדם שלא הניח פאה — "כל זמן שיש בידו מן הפרות נותן מהן ופטור בכך, לפי שהלאו הזה ניתק לעשה".
- (1) הסבר ממה הוא פטור.
- (2) הסבר את המושג "לאו הניתק לעשה".
- (6 נקודות)

2. מצווה רצו — קידוש השם

- א. כיצד מתקיימת מצוות קידוש השם, ומה טעמה? (6 נקודות)
- ב. "ובשעת השקד, אפילו בצנעא ואפילו להנאתו ואפילו על מצווה קלה — ייהרג ואל יעבור".
- (1) מהי "שעת השקד"?
- (2) מה ההגדרה של "בצנעא"?
- (3) "להנאתו" — של מי?
- (4) מהי "מצווה קלה"? בתשובתך הסבר את הדוגמה מחז"ל "אפילו אערקתא דמסאנא".
- (8 נקודות)
- ג. כיצד למדו חז"ל ש"ייהרג ואל יעבור" על שפיכות דמים? הסבר.
- (2) מאיזה דין למדו חז"ל ש"ייהרג ואל יעבור" על גילוי עריות?
- (6 נקודות)

3. מצווה שיג — תענית ביום עשירי בתשרי

- א. בעל ספר החינוך מזכיר את הכלל "אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו שבאותה שעה". איזה קושי פותר כלל זה? (7 נקודות)
- ב. (1) חולה שאין בו סכנה שהותר לו לאכול ביום הכיפורים, כמה זמן עליו לחכות בין אכילה לאכילה? נמק.
- (2) מדוע אין צורך לחכות בין אכילה לשתייה?
- (6 נקודות)
- ג. אם לפני יום הכיפורים לא מדדו בעבור החולה את שיעורי האכילה המותרים, מותר למדוד אותם ביום הכיפורים עצמו.
- (1) מדוע אסור למדוד ולשקול ביום הכיפורים?
- (2) מדוע במקרה זה התירו חכמים למדוד?
- (7 נקודות)

4. מצווה תל – לברך ה' אחר אכילת מזון

- א. (1)** כתוב דוגמה אחת לברכה שפותחת ב"ברוך" ומסתיימת ב"ברוך".
(2) כתוב שניים מהתנאים לפתיחת ברכה ב"ברוך" ולסיומה ב"ברוך".
(7 נקודות)
- ב. "חכמים זיכרונם לברכה חייבונו לברך גם כן אחר כל דבר שייהנה אדם ממנו".**
מדוע חייבונו חכמים לברך אחר אכילת כל דבר מאכל? (6 נקודות)
- ג. (1)** יש מאכלים שעליהם מברכים ברכה ראשונה גם כשהם מובאים בסעודה שאכלו בה פת. ציין את סוג המאכלים, והבא דוגמה למאכל מסוג זה.
(2) איזו ברכה מברכים על יין נוסף שהובא בתוך סעודה, ובאיזה תנאי מברכים ברכה זו?
(7 נקודות)

5. מצווה תקמו – לעשות מעקה לגג

- א. על הפסוק "ועשית מעקה לגגך" כותב בעל ספר החינוך: "דיבר הכתוב בהווה".**
מה קשה לבעל ספר החינוך בפסוק, וכיצד הוא פותר את הקושי? (7 נקודות)
- ב. "כל הסומך על הנס – אין עושין לו נס".**
הוכח מהמסופר בתנ"ך כי עם ישראל פעל על פי כלל זה. (7 נקודות)
- ג. נמק את הדינים האלה:**
- (1)** אין חובה לעשות מעקה בבית כנסת.
(2) אין להכניס מטבעות לפה.
(3) אין לשתות מים מְגָלִים.
(6 נקודות)

פרק שני (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 6-8 (לכל שאלה — 10 נקודות).

6. מצווה כא — סיפור יציאת מצרים

- א. בתפילות ובברכות רבות אנו אומרים "זכר ליציאת מצרים". הסבר מדוע. (4 נקודות)
- ב. (1) מדוע אין לאכול אחרי אכילת האפיקומן?
- (2) מדוע מותר לשתות שתי כוסות יין אחרי אכילת האפיקומן?
- (6 נקודות)

7. מצווה תכג — לקבוע מזוזה בפתחים

- א. על מי מוטלת החובה לקבוע מזוזה: על השוכר בית או על המשכיר? נמק. (4 נקודות)
- ב. יש מי שחייב במזוזה מיד בכניסתו לגור בבית, ויש מי שחייב בכך רק לאחר שלושים יום. הדגם כל אחד מהדינים. (6 נקודות)

8. שאלות קצרות

ענה על שניים מהסעיפים א-ג (לכל סעיף — 5 נקודות).

- א. מדוע אסור לשבור עצם מקרבן הפסח?
- ב. (1) מה דינו של אדם שעשה מלאכה אסורה בשבת במוזד, ובאיזה תנאי?
- (2) מה דינו של אדם שעשה מלאכה אסורה בשבת בשוגג?
- ג. בעל ספר החינוך כתב במצוות קריאת שמע: "ונוהגת בכל מקום ובכל זמן, בזכרים אבל לא בנקבות".
- (1) מה כוונת המילים "בכל מקום" ו"בכל זמן"?
- (2) מדוע המצווה אינה חלה על נשים?

בהצלחה!